

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Francišanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izdaja vsak četrtek pop.
Ako je ta dan praznik izide list dan pozneje.
Vse leto velja: 30.— K
pol leta: 15.— „
četrť leta: 7-50 „
posamezna številka po 60 vin.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 60 vin. za vsako petit-vrsto. Priloge stanejo poleg poštne še 45 K.

Telefon uredništva
št. 312.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 90 vin.
„ „ „ dvakrat . . . 80 „
„ „ „ trikrat . . . 50 „
za nadaljnja uvrščenja od petit-vrste po 40 vin.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna.

Članstvo Zaveze jugoslovanskega učiteljstva ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljsk. Tovariša
v Ljubljani, Mestni trg št. 17/III.

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklamacije so proste poštne.

E. GANGL:

Po deset kron mesečno!

Tovariš Fr. Luznar, blagajnik naše Zaveze, je od dne do dne v večjih skrbel. Izdatki za časopise rastejo, kakor se ne prestando dvigajo cene papirju in tiskarskim potrebščinam. Kaže se, da draginja še ni dospela do one višine, kjer se začneja višek vrtoglavosti. Še nas potiskajo in pehajo navzgor. Priznajmo odkritosrčno, da nam stoji v tem eksistenčnem boju našega časopisja tiskarna kavalirsko ob strani. Toliko in toliko prilog „Tov.“ sploh ne zaračuna, pa tudi nekaj tisočakov je črtala iz lanskega računa. Od nas ne bo obogatela! Vsega pa ne more napraviti zastoj, ker tudi ona rabi denarja kakor vsako podjetje, ki mora vsak mesec in vsak teden pošteno in točno plačati svoje osobe.

Kar pomnim, smo urejali in reševali vprašanje prispevkov Zavezinega članstva. Tovariš Fran Brinar dobro ve, kako je ena stran s temeljitimi ugovori in dokazovanji zagovarjala omejitve izdatkov in nižino članarine, medtem ko je druga stran prav tako temeljito silila navzgor, češ, da ne smemo z materialnim stiskanjem sami preprečevati ali ovirati razvoja lastne organizacije. Zmeraj se nam je posrečilo dobiti zlato srednjo pot, ki nas je vsaj za kratko dobo postavila v ravnovesje, a ni dokončno nikoli uredila tega vprašanja.

In danes stojimo zopet pred gordijskim vozlom! Izključeno je, da ga razvozlamo kako drugače nego samo z energičnim in radikalnim zamahom!

Sedaj plačujemo letne članarine Zavezi po 60 K, vrhutega po 4, 6, 8 kron svojemučiteljskemu društvu, kakor je že lastni članski prispevek določilo vsako posamezno društvo. Toda tovariš blagajnik Luznar računa in premišlja, a najsi je še tako vreden in natančen, mirno spanje mu krati zla pošast — neizogibni deficit! V tem obupu pripravlja naskok na naše žepe. Kakšen rešilni načrt je napravil, mi ni znano. Hočem mu pa pomagati, zato ga naj prehitim.

Moj predlog se glasi: Vsak član in vsaka članica Zaveze plača mesečno po 10 kron članarine. Od teh 10 kron dobi Zaveza 9 kron na mesec, okrajnemu učiteljskemu društvu pa ostane mesečno 1 K.

Potemtakem dobi Zaveza od vsakega člana in vsake članice letnih 108 kron, na društvo pa odpade (od člana, članice) letnih 12 kron. Zaveza dobi po tem načrtu toliko dohodkov, da bo brez deficita ali dolga zmagovala izdatke; društvom pa bo tudi dovolj sredstev na razpolago.¹ Predlog imej veljavo od 1. januarja 1920. Plačevanje naj si vsako prostovoljno uredi: ali plača vsa letno članarino ob enem (120 K), ali pa jo plačuje mesečno (no 10 K). Že vplačano članarino je dopolniti za tekoče leto tako, da pokrijemo zastanke za prve tri mesece, oziroma poravnamo razliko med že plačano staro članarino in med novimi prispevki.

Zavezini blagajnik, društveni blagajniki in vsi v Zavezi združeni učitelji in učiteljice naj preračunajo, bodo li izhajali s takimi dohodki in bodo li zmogli te izdatke. Preverjen sem, da pridejo vsi do pozitivnih zaključkov. Kaj pa je danes 10 kron? Posameznik lahko zmaga to breme brez mrmranja in škode, skupno pa se nateče lepa vsota. Bodimo sami sebi najbližji in najboljši! Ne jadikujmo, ne tožimo, ne odlašajmo, ampak pojdemo na delo! Čimprej odšteješ novce, tem hitreje preboliš izdatke!

Menim namreč, da si vsi osvojite ta predlog brez formalnega sklepanja na seji upravnega odbora in na zborovanju delegacije. Kako pa naj skliče vodstvo upravni odbor na sejo, ako nima sredstev, da z njimi pokrije potne stroške? Plačujemo v zmislu tega predloga! Uverjen sem, da ne bosta ugovarjala niti upravni odbor niti delegacija, ampak bosta predlog naknadno odobrila — zlasti zato, ker bosta stala pred dovršenim dejanjem!

Društvo meščanskih učiteljev.

Čital sem poziv na sestanek meščanskega učiteljstva, da bi si ustanovilo prepotrebno organizacijo. Gotovo ne bo škodilo, če izpregovorim o tem vprašanju in obravnavam predvsem dve važni točki: 1. Ali je posebna organizacija za učitelje.

¹ Ako Zavezi ali društvu kaj ostane, moramo biti tega le veseli. Ali ni mnogo bolje, če razpolaga organizacija z rezervno, nego pa če se mora boriti s primanjkljaji? Načrti bodočnosti so taki, da jih brez materialnih sredstev ne bomo mogli udeležiti! — Op. pis.

stvo meščanskih šol potrebna? 2. Kje bodi naše središče v slučaju, da ustanovimo napovedano organizacijo? Predno odgovorim na prvo vprašanje, ugotavljam sledeče. Učiteljske stanovske organizacije imajo v prvi vrsti skrbeti, da postavijo naš stan na trdno gmočno podlago, da utrdijo naš ugled in našo moč tako, da brez volje osrednjega vodstva ne more biti nikdar ne premeščen, ne zastavljen, ne predčasno upokojen, ne nadzorovan od nadzornika, ki učiteljstvu ni všeč itd. Teh nalog se nismo zavedali. Naša društva so bila „pedagoška društva“ in nič drugega. Zato nisem nikdar smatral „Slomškove zveze“ za stanovsko, ampak za kulturno organizacijo učiteljstva. Takih organizacij si lahko ustanovi učiteljstvo po potrebi in naziranjih kolikor si hoče. V smislu prejšnjega avstrijskega zakona je meščanska šola višja stopnja ljudske šole. Srednja šola pa na noben način ni! Tudi v našem novem zakonu o ureditvi učiteljskih prejemkov pravi dotično mesto: I učitelji gradjanskih šol su učitelji narodnih šol. Pa eto! Da imamo meščanski učitelji po novi regulaciji za priboljšek samo poldrugi liter vina mesečno, temu ni kriva neorganiziranost ampak krivo je naše osrednje vodstvo, ki ni imelo ali volje ali moči, da bi bilo preskrbelo pošteno regulacijo plač svojim članom meščanskim učiteljem.

Ali je torej organizacija meščanskega učiteljstva v strogo stanovskem smislu potrebna? Po mojem mnenju ne. A zato ni treba pobrati krepelca! Saj se o mnenjih ni treba pretekati po vzorcu naših političnih listov. Vsaka diferenciacija bi nam bila le škodljiva. V stanovski učiteljski organizaciji bi morali biti vsi od vrtarice pa do rektorja. Potem bi bila to res falanga, ki bi z njo moral računati vsak takozvan minister. Mnogo let sem bil kot meščanski učitelj v organizaciji ljudskošolskih tovarišev. Nikdar nisem opazil, da se je kdo protivil sklepom, ki smo jih storili v dobro meščanski šoli in nje učiteljstvu. Nisem bil preziran in nisem preziral. Bili smo bratje in sestre trpini. Še danes mi je žal za krško dolino. Ko sem prišel med takozvane „štajerske“ tovariše, se mi je že v prvem tednu razkadila bojazen, da bi bil osamljen. Zlate duše tam, zlate tu. Neresnih ljudi pa ni treba upoštevati. Torej lahko okrajne or-

ganizacije zastopajo ljudsko in meščansko šolo. Lahko je pa v okrajih, kjer so meščanske šole, doseči, da sedi v odboru učiteljskega društva toliko in toliko tovarišev z meščanskimi šol. Tudi poseben odsek meščanskega učiteljstva se da osnovati. Če bomo pa imeli svojo organizacijo, bo vstala med nami pošast preziranja, omalovaževanja in pod- in precenjevanja. Kako daleč lahko pride v tem pogledu naša medsebojna ljubezen, o tem bi gotovo znal mnogo povedati tov. Serajnik, ki je proučil organizacijsko delo nemškega učiteljstva. Ponavljam, da so to moji osebni nazori, ki jih ne vsiljujem nikomur. Šel bom pa z večino, čeprav bi ne bila mojih misli. Meščansko učiteljstvo je faktično že organizirano, treba je le dela. Kulturne organizacije smo pa potrebni.

Kje bodi naše središče, če ustanovimo organizacijo? V Ljubljani gotovo ne! Pa zopet brez krepelca? V Ljubljani je nagomiljeno vse delo, zato zaostaja. Navzlic morebitni organizaciji se bomo shajali le poredkoma, ker je potovanje predrago. Nekoliko olahkočimo stvar, če pomaknemo organizacijski center res v središče Slovenije. In to ni Ljubljana, ampak n. pr. Celje. V Celju sta dve meščanski šoli, njih voditelja sta stara delavca v meščanskem šolstvu in to ni najzadnja stvar. V Celje pridejo lahko tovariši iz bivše Kranjske in Štajerske.

Prosim vse tovariše in tovarišice, naj razmišljajo o navedenih točkah, da bomo kolikor toliko pripravljeni. D. H.

FRAN RANT:

Pozabljeni.

V Sloveniji, pravzaprav v bivši Kranjski imamo 13 šol posebne vrste, takozvane ekskurendne šole. Običajno se upravljajo na ta način, da hodi kak učitelj dotične direktivne šole, h kateri pripada ta podružnica po dvakrat na teden počevat deco oddaljenih in raztresenih sel in vasic. Zjutraj po sedmih se poča na pot in ob devatih stopi pred otroke v šolsko dvorano. Ta dvorana, najeta v kmet-ski hiši, meri kakih 20—25 m², je 2 in pol do 2 tri četrt metra visoka, malo vlažna, ima škelfetajoča okna, ki jim v prilog šolski higijeni manjka tuintam kaka šipa. V kotu stoji gašperček, sicer majhen in

LISTEK

† Simon Cvahte.

In zopet je legel jeden, kateremu nimamo nadomestila, v grobi! Pravijo, da smrt kosi, ne da bi izbirala, a zdi se mi, da to ne velja za naš okraj in naše vrste, kajti tukaj trga izmed boljših najboljše.

Kdo ga ni poznal našega Cvahteja? Ali ga niste videli na naših Zvezinih in Zavezinih zborovanjih, kjer Vas je opozorila na njega že njegova plemenitaška postava, njegovo plemenitaško vedenje? Vse na njem je kazalo, da je človek plemenite duše, zlatega srca.

Rojen je bil leta 1854. pri Sv. Jerneju blizu Konjic. Ko je dovršil ljudsko šolo, poslali so ga starši v Maribor in sicer leta 1866. v IV. razred ljudske šole, a leta 1868. je vstopil v I. razred gimnazije. Tukaj je vrlo napredoval, ker je bil, kakor pozneje v življenju, zelo marljiv in vesten dijak, vsled svojega odkritega, ljudomilega značaja priljubljen pri profesorjih in tovariših.

Žal, gimnazijskih študij ni mogel dovršiti, ker je bil leta 1875. iz sedme potr-

jen k vojakom, kjer je moral po takratnih določbah služiti 3 leta. Do vojaškega stanu je imel veliko veselje, zato je nameraval vstopiti v polkovno šolo, česar pa mu oče ni dovolil. Odločil se je tedaj za učiteljski stan, za katerega je bil vsled svoje potrpežljivosti in ljubezni do mladine kakor ustvarjen. Bil je leta 1877. z ozirom na svoje predštudije sprejet v 3. letnik na učiteljsko v Gradcu. A že leta 1878. je moral zopet obleči vojaško suknjo ter se je udeležil okupacije Bosne. Pri njegovih študijah pa mu ta prekinitev ni škodovala, kajti leta 1879. je napravil zrelostni izpit ter prišel za začasnega učitelja v Konjice, kjer se je poročil 1882. s tamošnjo učiteljico Marijo Triller, sestro sedanjega ljubljanskega podžupana dr. Trillerja, katerega mu je bila kot zvesta družica do zadnjega krepka opora pri njegovem napornem delovanju in v njegovi težki bolezni.

1884. je zapustil Konjice, ker je bil imenovan nadučiteljem pri Mali Nedelji v ljutomerskem okraju, kjer je deloval do lanskega leta, dokler ga ni bolezen priklenila na postelj ter ga smrt rešila 7. februarja letos težkih muk.

Razmere, pri katerih je počel svoje delovanje v Mali Nedelji, bile so skrajno

slabe. Šola je bila dvorazredna, v šolskem posloplju nastanjen cerkovnik, takratni župnik šoli in učiteljstvu malo naklonjen. Tu je bilo res treba Cvahteja, kateri je s svojim krepkim in čistim značajem ter neumorno delavnostjo premagal vse ovire, pridobil pa ljudstvo za se in šolo. Posrečilo se mu je, da je dobil cerkovnika iz šole ter razširil isto v trirazrednico in pozneje celo v petrazrednico. Koliko truda ga je to stalo, bo vedel ceniti le isti, kateri je imel kedaj opraviti z razširitvijo in zidanjem novih šol. Za zasluge, ki si jih je iztekel na šolskem polju, bil je imenovan ravnateljem.

Vkljub temu, da je bil vedno odločno naprednega mišljenja, živel je z duhovščino vedno v slogi, katerega je morala v njem spoštovati kremenit značaj, pošteno in odkrito delovanje v prid šole in naroda. Svoje spoštovanje do njega je izkazala tudi ob njegovem zadnjem spremstvu s tem, da se je udeležilo sedem duhovnikov njegovega pogreba.

Šoli je posvetil vse svoje moči. Fante, ki so kazali posebno veselje do učenja, poučeval je brezplačno izven šolskega časa in njegova zasluga je, da je prišel marsikateri v srednje šole ter ima Mala

Nedelja danes več odličnih mož; njegova zasluga je, da ima Mala Nedelja največ kmetov, ki so se oprijeli naprednejša, racionalnega gospodarstva, s katerim prvačijo v okraju. Za nadaljnjo izobrazbo prebivalstva je skrbel s tem, da je ustanovil bralno društvo, katero ga je imenovalo za zasluge častnim članom, ter kmetijsko podružnico, katerih društev ni bil le ustanovnik, ampak ves čas vrl sotrudnik. Nikdar ga niste videli bratiti se z ljudmi po gostilnah, ampak iskal je z ljudstvom stika v resnem gospodarskem in narodnem delu. Bil je ljudstvu odkrit in dober svetovalec in učitelj, zato pa ga je čislalo in ljubilo ter se mu skusilo izkazati hvaležnega o vsaki priliki. Med vojno, ob splošnem pomanjkanju živil, ni imel nobene skrbi za prehrano. Kajti dobil je vsega, česar je želel in ker je bila prosta prodaja prepovedana, prinašali so mu tudi po noči, kar je bilo zelo nevarno ter je to storil posameznik le svojemu največjemu prijatelju. Opravičeno je bil Cvahte ponosen na svoje ljudi, katerih večina so bili njegovi bivši učenci, kar je večkrat z zadovoljstvom poudarjal.

Leta 1914., ko je prestal težko operacijo, bili so Malonedelčani v skrbih za

nedolžen, a ti vendar puha dim iz sebe kot ga je star tobakar, ko je kupoval zavitek še po štiri krajcarje. Pouk traja štiri ure, navzočih je 25—35 otrok. Računijo, čitajo, pišejo. Tudi nekaj realij pride na vrsto. Poučuje se v treh (!) oddelkih. Nauče se precej. Redkokdaj zapusti šolo kak analfabet. Imel sem na ekskurendnih šolah tudi že otroke, ki bi bili v čast vsaki enorazrednici. Poznam te vrste šole, upravljal sem jih pred vojno štirinajst let, tekom vojne me je doletela sreča, da sem postal zopet ekskurendni učitelj in zdaj so me razmere prisilile, da na stara leta — s 34 službenimi leti — še enkrat ekskuriram in konkuriram z mladimi tovariši. Ne bi mi bilo treba, vem, saj sem voditelj šestrazrednice in še ekskurendne šole po vrhu, a star idealist sem, smilijo se mi otroci, da bi ostali brez pouka.

Vrnimo se še malo v šolsko dvorano! Proti eni gre. Pouk se konča. Oče naš... in deca se razprši lahkinih nog na vse strani po brdih in bregih. Tudi jaz — in ti, ki ekskuriraš kje drugod — vzamem pot pod noge in hajd proti domu. Za vsak slučaj sem del zjutraj v žep konec klobase in kos kruha. In zdaj se začne dvojno delo, z nogami in z zobmi. Z nogami počasi, z zobmi hitro. Pot se nič kaj ne odceja, noge so težke. Ob treh čaka doma kosilo. Če je čakalo od popoldne, je prestando, če je kuhano šele zdaj, je skladnica v drvarnici za dve naročji mizja. Po kosilu malo v naslanjač, oči lezejo skupaj, noge so težke in ves život se pritožuje: Malo preveč dobrot za en dan!

Poštenemu delu — pošteno plačilo! Tako vsaj bi moralo biti v naši baje demokratski državi. Pred vojno so plačevali ekskurendnim učiteljem na mesec po 50 K, med vojno je šolska oblast sama od sebe — kar se v vsakem stoletju niti enkrat ne zgodi — zvišala nagrado za 50 odstotkov.

Ker sem izprevidel, da 75 K : 8 = 9,375 K ni dosti niti za čevlje, ki jih raztrgam na enkratni poti, do teh šol namreč še nimamo državnih cest, da me konec klobase in kruh stane tudi 7 K, dva naročja drv 3—4 K, obleka tudi nekaj, sem si mislil: Fant, tako ne boš, v Ljubljano piši. Pa sem pisal, da bi bil zadovoljen, če mi dajo toliko potnino in nagrado za prehrano, kot jo dobi pisarniški uradnik najnižjega plačilnega razreda, namreč potnina za km 2,50 K in za prehrano 25 K (kot državnemu uradniku mi gre za prehrano 40 K). Pisal sem 29. I. in višji šolski svet mi je brzo že 12. II. odgovoril: „Nadučitelju Fr. R. v R. se bo koncem šolskega polletja nakazala za pouk na ekskurendni šoli v P. potnina v znesku 60 v za km dejanske poti. Radi tega mu okrajni šolski svet naroči, da koncem šolskega polletja predloži izkaz v izvršenih potih, da se mu morejo nakazati pristojbine mesto dosedanje nagrade.“

Svinčnik v roke! 16 km × 60 = 9,60 K za vsako pot. G'hupft wie g'sprungen! Priboljšek 22 in pol vinarja! — „Pr... nikoli več!“ sem dejal. Pa sem vendar še šel in še hodim. Idealen norec! Sram me je pa tega plačila tako, da nikomur ne povem, kakšne zasluške imam. Pardon, resnica čez vse! Povedal sem to tovarišu v St. J., ki sem ga slučajno obiskal. In pove mi, da plača svojem učenec ako ga pošlje v bližnji trg, približno toliko pota, kot ga imam jaz, 10 K za pot, jesti preden odhaja, na pot kos kruha in jesti, ko se vrne. „Lej no,“ sem pripomnil, „zdaj služijo šolarji bolje kot mi. Pa še štiri ure poučevati jim ni treba.“

Dvomim, da bi bile te razmere našim zastopnikom v višjem šolskem svetu znane. Zato sem jih pojasnil. V zadoščenje mi bo tudi, če bosta hotela proučiti zadevo naša gg. višja šolska nadzornika oz.

če se bode sploh govorilo o njej pri seji višjega šolskega sveta. Ureditev potnih in nagrad bi stala malenkost, ker je ekskurendnih šol le — 13.

Ekskurendne šole so šole za silo. Čim prej se prevre v enorazrednice, tem bolje. Dokler se pa to ne zgodi, so boljše kot nič. Zato gotovo tudi višji šolski svet ne želi, da bi se nekega lepega dne ne pripetilo nekaj čudnega, da bi namreč začele ekskurendne šole ekskurirati k ekskurendnim učiteljem. Ultra posse! Poštenemu delu pošteno plačilo!

Šolarska akademija meščanske šole v Tržiču.

Delo krasí, delo razveseli človeka; največje zadovoljstvo ima tedaj, ko vidi, da je zadovoljil tiste, ki so mu izročili svojo mladež v varstvo, v vzgojo. In vsi tisti starši in mnogi drugi, ki so se jim pridružili, so bili zadovoljni, srečni, ne hote so vstajali in silili proti odru — k mladini, med otroke so hoteli, sami so hoteli biti otroci...

Ali je kdo izmed poslušalcev kaj drugega občutil? — Ne! Če hoče kdo ugovarjati mojim besedam, tedaj zataji v tistem hipu ono solzo, ki se je nehote pokazala v njegovih očeh.

Čuli ste vsi navzoči, kaj je smoter takih akademij. „Podpora revnim učencem na eni strani, na drugi, da vidite sad učiteljevega dela.“

S tem, da podpiraš šolo, koristiš šoli, svoji deci, samemu sebi — koristiš domovini.

Dvorana meščanske šole je bila oba dneva, to je v soboto in nedeljo napolnjena. Krajevnim razmeram primeren mir je tudi vladal v dvorani. Vse pa je utihnilo, ko je stopil na oder ravnatelj Albin Lajovic.

Sledila je kmalu nato Oton Župančičeva „Pesem mladine“, katero je deklamovala učenka I. razreda.

„Mi gremo naprej!“
O, da bi bile te besede cilj vsakogar, ne samo mladine! Da bi se vsakdo izmed onih, ki se je kazal veselega, odkritosrčnega, čutil mladino, da bi šel vsakdo izmed onih z mladino, ki je edini naš up...

Dobro so učinkovale besede „Mi gremo naprej!“ dobro so bile poudarjene, da bi vsaj tudi dober sad rodile.

Tej deklamaciji so sledile telovadne vaje učenk.

Glede telovadbe bi bil mnenja, da je boljše, če se jo opusti pri akademiji in se zanj, „žrtvuje“ dan izven akademije. Na vsak način pa naj bo izvajajoči zbor močnejši; posebno če se ima material na razpolago. Prosta vaja je lepa in ima veljavo le v zboru.

Pri sestavi prostih vaj naj bo učitelj oprezen; ni vsak gib za prosto vajo!

Četrta točka je bila predavanje učenke o Ivanu Cankarju. Dobro priučen govor, samo usipajoče je učinkoval. Poslušalce je šele vzdržalo čitanje dveh sestavkov: „Mater je zatajil“ in „Ob koncu šolskega leta“.

Prvo „Mater je zatajil“, je en učenec ilustriral. Kompozicija prav dobra, tako da je slika naredila pri vseh dober utis, da si skoro pri vsakem čul besede „Kdo bi si bil mislil, da je to napravil učenec I. razreda“.

„Ob koncu šolskega leta“ je izvrstno čitala kmetska deklica. In zdi se mi, da je razumevala besede: „V Ljubljano pojdem“. Zvenelo so tako. In v očeh dekletca sem jih bral, in tudi v očeh marsikoga drugega... Vsaj tako se mi je zdelo.

Simon Gregorčičevo „Domovini“ je deklamoval učenec; prekosili sta ga pa

sovrstnici učenki I. razreda, ena s „Kolo“, druga z Župančičevim „Divji mož“.

Od zborov, tako ženskega in mešanega zbora, sta bila najboljša Emil Adamičeva „Uspavanka“ in Družovič-Beranoga „Na Morje“. Ostali zbori so bili za svečano razpoloženje otroških src premrtvi. Videlo se je to vsakomur na obrazu. Otožni pesmi niso znali dati izraza; vse drugače pa so se oživeli pri imenovanih dveh. Posebno pri zadnji pesmici je otrokom od veselja žarelo lice. In mi vsi smo bili dobre, židane volje. Skoro bi dejal: Svatovski obraze sem gledal.

Res je, da smo rojeni v času žalostne pesmi, a skušajmo počasi pozabiti žalostno.

Strokovni učitelj Kernc, ki je izvajal na goslih Drdla „Souvenir“, Svendsen „Romanca“, Nevlandsmith „Polonaise Caprice“ je gotovo presenetil marsikoga. Marsikomu bodo gotovo ostali v spominu dobro igrani violinski soli. Nekaka „zgaga“ pri njegovem igranju pa je bil klavir, ki je kljub spretnosti ravnatelja Lajovice vedno distoniral. Tu bi bilo priporočljivo, da bi različni gospodje priskočili na pomoč in dali zadoščenje učiteljskemu zboru.

„Kedaj bomo zopet kaj takega čuli in videli“, so vpraševali odhajajoči po izčrpanem sporedu. Te besede so najboljšje zadoščenje učiteljskemu zboru, so iz ust otrok, ki bodo še z večjim veseljem prišli za delo.

V. D.

Iz naše organizacije.

Društvene vesti.

+ Učiteljsko društvo za politični okraj Ljutomer zboruje v četrtek, 18. marca t. l., ob pol 10. uri pri Kapeli s sledečim vzporedom: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Predavanje inženirja Lupša o Stamu in vzhodnoazijski kulturi. 4. Nerazdeljen dopoldanski pouk Poroča tov. Koprivc. 5. Razne stanovske in šolske zadeve. Z ozirom na 3. točko so tovariši iz sosednih okrajev in gostje neučitelji dobrodošli. Pol ure pred pričetkom zborovanja je pevška vaja. K prav obilni udeležbi vjdno vabi Karl Mavrič, t. č. predsednik.

+ Učiteljsko društvo za Maribor in bl. okolico je zborovalo v nedeljo 7. t. m. Radi tehničnih razlogov je bilo predavanje g. nadzornika Šijanca preloženo na nedeljo dne 14. t. m. in so zborovalci obravnavali le nastopne točke: 1. Predsednik opozarja voditelje in voditeljice, naj poberajo članarino za tri mesece, ker društveno vodstvo ne more delovati brez gmotnih sredstev. 2. Glede napovedanega sestanka v Ljubljani v svrhu ustanovitve društva učiteljev meščanskih šol so zborovalci mnenja, da je posebno društvo nepotrebno, ker pomenja cepitev sil. Pač pa bodi v učiteljskih društvih v krajih, kjer so meščanske šole, poseben odsek za meščanske šole. 3. Zavezi pošiljajo zborovalci resolucijo za takojšnjo izpopolnitev zakona glede plač meščanskemu učitelstvu. Zaveza je v tem oziru očitno premalo storila za meščansko šolo in nje učitelstvo. 4. Pred več nego mesecem dni je poslalo društveno vodstvo nujno prošnjo V. š. sv., naj uredi plače nekaterim učiteljem ž. roč. del, a do danes ni dobilo odgovora. Ali ni kulturni škandal, da ima v današnjih dneh uč. ž. roč. del 180 K mesečne plače? Društveno vodstvo bo to zadevo še enkrat urgiralo, obenem pa jo osvetlilo v časopisju. 5. Prav tako je s selilnimi stroški in s podporami za dvojno gospodinjstvo. V treh tednih bo preteklo leto, odkar smo v Mariboru, a še danes nimajo nekateri tovariši povrnjenih selilnih stroškov.

Na tajnikov predlog je bilo zborovanje prekinjeno ob pol 12. uri in se nadaljuje v nedeljo, dne 14. t. m. ob 10. uri.

+ Zborovanje radoviliškega učiteljskega društva se vrši dne 18. t. m. (torej ne 8. t. m. kakor je bilo prvotoma priobčeno v zadnji številki) v Radovljici ob 10. uri dopoldne. Vabila se ne pošiljajo. Tajnik.

+ Belokranjsko učit. društvo zboruje v četrtek dne 18. marca t. l. ob 1. uri popoldne v šoli v Metliki.

Dnevni red: 1. Poročilo odbora. 2. Duhovščina in učitelstvo — poročila tovarišica Mara Tavčarjeva. 3. Učiteljsko razsodišče — poročila tovariš Božo Račič. 4. Raznoterosti. Predsednik.

+ Vabilo k občnemu zboru »Narodne šole«, ki bo v sredo, dne 31. marca t. l. ob 9. uri dop. z običajnim dnevnim redom v prostorih »Učiteljske tiskarne. Odbor.

+ Vabilo k občnemu zboru »Društva za zgradbo učiteljskega konvikta«, ki bo v sredo, dne 31. marca t. l. ob poldnesetih z običajnim dnevnim redom v prostorih »Učiteljske tiskarne. Odbor.

+ Vabilo k občnemu zboru »Društva v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam na (bivšem) Kranjskem, ki bo v sredo, dne 31. marca ob 10. uri dop. z običajnim dnevnim redom v prostorih »Učiteljske tiskarne. Odbor.

+ Vabilo k občnemu zboru »Slovenskega deželne učiteljskega društva«, ki bo v sredo, dne 31. marca ob poldnesetih v prostorih »Učiteljske tiskarne. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu tudi razgovor o razpustu društva. Odbor.

+ Izredni občni zbor Učiteljskega društva za kranjski šolski okraj se vrši z ozirom na ustanovitev skupne stanovske organizacije UJU za vse učitelstvo v okraju v soboto dne 20. marca t. l. ob 9. uri dopoldne v Kranju v ljudskošolskem poslopju z naslednjim dnevnim redom:

1. Skupna stanovska organizacija. Poroča učitelj V. Rus. 2. Misli in človek. Predava strokovni učitelj L. Kernc. 3. Slučajnosti.

Popoldne je prva skupna pevška vaja za koncert, ki se priredi v Kranju, Škofji Loki in Tržiču še do velikih počitnic na korist Učiteljskemu konviktu. Pevci in pevke naj prinese note s seboj. Ta dan je v smislu odredb šolske oblasti za vsakega, ki se udeleži zborovanja, pouka prost dan. Odbor pričakuje torej polnoštevilne udeležbe.

+ Učiteljsko društvo za ptujski okraj je ob zelo povoljni udeležbi zborovalo 4. marca t. l. v risalnici mladice v Ptuj. Predsednik tovariš Klemenčič pozdravi zborovalce ter zakliče sedmim novo pristopivšim članom: »Dobro došli«. Nato da besedo tovarišici gđ. Irmi Seligovi, katere nam je v vznešenih in zbranih besedah slikala mučeniško življenje naših rodnih bratov v neodrešeni domovini. Poudarjala je, da je zahteva humanitete in etike, da ne priznamo demarkacijske črte, katero so nam nasilno potegnili Lahi s pomočjo antante, in da tudi temu primerno vzgajamo našo mladino. Korektura mej mora priti. Dolžni smo svoji časti, da vzgojimo narod, ki bo vedel, kaj zahteva od njega domovina. Za vzgled naj nam služi junaška Srbija, ki je od bitke na Kosovem pa do konca svetovne vojne bila gigantski boj proti neštetim sovragom — in zmagala. V tem duhu vzgajajmo mladino, to je politična naloga naše šole. Burno odobravanje, ki je sledilo predavanju, je bil pač najlepši dokaz, da so besede predavateljice, polne goreče ljubezni do rodne grude in do bratov v neodrešeni domovini — učinkovale.

Tovariš predsednik se gđ. predavateljci zahvali v imenu društva ter naprosi g. dr. Vrečkota, okrajnega zdravnika, da poda svoj referat »O izpopolnitvi zdravstvenega pouka v ljudskih šolah«.

Predavatelj nam je kot uvod podal najnovejšo statistiko kužnih bolezni, ki nam jasno ilustrira naše žalostne zdravstvene razmere; primanjkuje nam zdravnikov, primanjkuje nam potrebnih sredstev, ljudstvo pa je nedisciplinirano in

njegovo življenje ter ga hodili obiskat v bolnišnico. Sedaj ob njegovi smrti oblekle so ženske žalne obleke ter je ljudstvo trumoma vrela k mrtvaškemu odru, da se tako poslovijo od svojega ljubega učitelja in dobrotnika. Pogreba se je pa udeležila taka množina ljudi, da Mala Nedelja še ni videla takega sprevoda in ob odprtem grobu mu je kmet domačin v lepih besedah izkazal zadnjo čast.

Kaj pa mi njegovi tovariši, ali nismo tudi mi zgubili v njem tovariša, kateremu ni nadomestila? Ako ti je bilo težko pri duši, ako si rabil razvedrila ali nasveta, kam si šel, kakor k našemu ljubemu Cvahteju, kjer si dobil utehe svoji duši, kjer te je on s spodbudnimi besedami navdušil za nadaljnjo delo! Njemu si se lahko izpovedal in lažje ti je postalo pri duši. Četudi sam mlajši, nisi nikdar čutil, da je Cvahte starejši, kajti njegov duh je bil do zadnjega mladosten in čil.

Učiteljski stan je ljubil nad vse, učiteljska družba mu je bila vedno najljubša in zato ga ni manjkalo na nobenem zborovanju, kar naj bo za zgled marsikaterim mlajšim. Udeleževal se je kot zastopnik

domačega učit. društva Zavezinih in Zvezinih zborovanj, ampak ne le kot statist, temveč je rad posegel v debato ter pripomogel s svojim mirlim in premišljenim nastopom do bistrenja pojmov. Živo so mi v spominu uradne konference, kjer se je vsikdar odločno potegoval za koristi šolstva in učiteljstva ter žel vsikdar obilo pohvale za svoja stvarna izvajanja.

Za njega je bil praznik, ako ga je obiskal tovariš, prijatelj in ponudil mu je vse, kar je premogla njegova gostoljubna hiša. Da mu je tukaj pomagala njegova ljuba soproga prav iz srca, ga je izredno veselilo in se je ob takih prilikah sklenilo marsikaj v korist stanu in šole. Ves srečen je bil, ako se je oglašil pri tovarišu, katerega je našel srečnega, kateremu se je dobro godilo, kajti zavisti njegova blaga duša ni poznala. Izredno težko pa mu je bilo, ako je videl, da kateri tovariš trpi pomanjkanje ali je mogoče z nerodnim postopanjem zgubil simpatije pri ljudstvu.

Da ga je učitelstvo radi njegovih izrednih vrlin ljubilo in spoštovalo, pokazalo je s tem, da ga je izvolilo predsednikom učit. društva in zastopnikom v okraj-

nem šolskem svetu. Častihlepen Cvahte ni bil nikdar, a vendar ga je bolelo, ko se je udalo takratno učitelstvo pritisku nemškutarskega nadzornika ter ni več njega, ki je tako odločno in odkrito zastopal koristi narodnega učiteljstva in šolstva, izvolilo v to korporacijo, ampak je dobil večino nadzornikov kandidat. Vkljub temu se ni sedaj odtegoval delu za naš dobrobit, ampak odpustil je vsem, ki ga sicer niso namenoma žalili. Svoje spoštovanje in ljubezen do blagega tovariša pa je pokazalo učitelstvo tudi s tem, da se je v tako častnem številu udeležilo njegovega pogreba, kjer sta se po nagrobnicah, ki si jih je sam zbral, poslovila od njega v prisrčnih besedah tovariša Mavrič iz Gornje Radgone in Tomažič iz Maribora.

Odveč bi bilo poudarjati, da je bil svojim otrokom dober oče, svoji soprogi blag mož. Bila ga je sama obzirnost napram svojem. Ves čas svoje težke bolezní — črevesni rak — pomiloval je svoje, ki so mu morali streči in ako je vsled neznosnih bolečin vzdihnil ter ga je kdo vprašal, kaj mu je, je odgovoril, da vzdihuje le iz navade, samo da ni delal

težkega srca svojim, ki so stali žalostni krog njega bolniške postelje. Prepričan je bil, da za njegovo bolezen ni leka, a gledal je junaško smrti v obraz ter osobito svojo ženo tolažil s tem, da upa na okrevanje.

Svoja otoka je vzgojil vzorno. Sin Mirko je danes orožniški kapetan na Koroškem, a hčerka Olga, ki je bila učiteljica, posvetila se je socialni oskrbi, ter tako skuša lajšati bol revnim, bolehnim delavskim družinam v Trbovljah.

Zadnja leta je Cvahte mislil na upokojenje, in sicer ga je vleklo srce v Maribor, kamor bi bil rad dobil svoja otoka, kjer bi tako mirno preživel v družbi svojih dragih večer svojega življenja, a ni se mogel odločiti, da bi zapustil svoje Malonedelčane, in Bog je hotel drugače, rešil ga je neizmernih bolečin, ter uspal ga v spanje, iz katerega ga ne vzbudi sveta trušč.

Tvoje truplo, dragi tovariš, počiva med Tvojimi ljubimi Malonedelčani. Tvoj duh pa plava nad nami ter nas bodri i naprej k delovanju za naše ideale! I. T.

apatično napram zdravstvenim naredbam. Kako je priti temu v okom? Zdravstvena vzgoja se mora izpopolniti, to je edina pomoč. Čim kulturnejši je narod, tembolj si zna pomagati. G. doktor nam je nato pokazal na drastičnih slučajih, kako neekonomično, apatično in indolentno je naše ljudstvo v zdravstvenem pogledu. Vrednosti človeškega življenja pa sploh ceniti ne zna. Kakor imamo katekizem za naše duševno zveličanje, tako bi tudi morali imeti katekizem za telesno zdravstveno življenje. Zdravnik in pedagog si morata podati roke.

Zborovalci so predavanju z velikim zanimanjem sledili in tov. predsednik se je g. predavatelju v imenu društva zahvalil za zanimiva izvajanja. Pri slučajnostih je bil enoglasno sprejet predlog tov. O. Žolnirja, da prispeva vsak tovariš letno 5 % od draginske doklade za organizacijski sklad, spet lep dokaz, da se naše učitelstvo popolnoma zaveda svojih stanovskih dolžnosti in da dobro razumeva in zna ceniti pomen organizacije.

Prihodnje zborovanje se vrši meseca maja.

+ Okrajno učiteljsko društvo v Velkovicu zboruje dne 13. t. m. ob 9. uri dopoldne v prostorih velkoviške ljudske šole.

Kronika.

= Masarykova sedemdesetletnica. V nedeljo 7. t. m. je dopolnil 70. leto svoje starosti največji Čeh sodobnosti in eden največjih sinov češkega naroda sploh — predsednik čehoslovaške republike, Tomáš Masaryk. Tega dne so se vršile po vsej čehoslovaški republiko velikanske svečanosti. Tudi mi Jugoslavlani smo se tega dne spominjali s hvaležnostjo moža, ki nam je v našem narodnem boju pred vojno, kakor tudi med njo, izkazal naravnost neprecenljivo pomoč. Srbska akademija znanosti je imela v nedeljo v vseučiliški zbornici slavnostno sejo ter je izvolila ob tej priliki Masaryka svojim članom. Beograjski občinski odbor je v znak jugoslovansko-češkega prijateljstva imenoval dr. Masaryka častnim meščanom mesta Beograda ter nazval ulico v Beogradu z imenom znamenitega češkega moža.

= Jos. Stritar je obhajal dne 6. marca t. l. v Aspangu na Nižem Avstrijskem svoj 84. rojstni dan. Razmere, v katerih živi zadnje čase naš pesnik in pisatelj, so skrajno žalostne. V slovenskem časopisu se je sprožilo že parkrat misel, da bi se nabirali darovi v blagu širom domovine ter se pošiljali slavnemu možu na Niže Avstrijsko. Na ta način bi lajšali pesniku na stare dni življenje, ki je bilo vse posvečeno slovenski domovini.

= Vojaška razdelitev naše kraljevine. Prestolonaslednik regent Aleksander je podpisal ukaz o vojaško-teritorialni razdelitvi kraljevstva SHS. S tem ukazom je bil zamenjan ukaz z dne 19. avgusta 1919. Z njim je vsa kraljevina razdeljena v 4 armije, 16 divizijskih oblasti, 48 polkovnih okrožij, 192 bataljonskih srezov.

= Ukrajinci o nas. Časopis „Ukrajinski prapor“ z dne 24. svečana t. l. prinaša o Jugoslaviji obširnejši članek, ki vsebuje sledeče za nas jako zanimiv odstavek: „Če že govorimo o kulturni stopnji posameznih delov Jugoslavije, moramo omeniti, da so dospeli Slovenci na najvišjo kulturno stopnjo. V Sloveniji najdemo dobro urejeno državno življenje. Železniški promet je točen po voznom redu, vozovi zakurjeni in razsvetljeni. Ne sliši se ničesar o napadih in ropih, tako da je vsak državljan kakor tujec varen in svoboden. Vpliv dobre odgoje in discipline je viden v vseh krogih ljudstva. Šolstvo je zelo razvito. Slovenci so se z bivšo Avstrijo zamenjali za svojo univerzo; dobili pa so jo od svoje narodne vlade v Ljubljani. Med Slovenci je velika skrb in mnogo požrtvovalnosti za umetnost. Opera in drama delujeta in sijajno napreduje.“ Tovarišica Anica R., ki nam je poslala to zanimivo notico, pristavlja: „Morda bode marsikateri opustil zabavljanje čez našo mlado in ljubo domovino, če bode čital, kako sodijo o nas naši oddaljeni ukrajinski bratje.“

= Čehoslovaško šolstvo. V naučnem odseku češke narodne skupščine je bil sprejet predlog, da se na ljudskih in meščanskih šolah odpravi šolnina. Sprejet je bil tudi zakonski načrt o preskrbi stanovanj učiteljem. Dalje se je sklenilo, da se uvedejo kmetijske nadaljevalne šole, ki se bodo imenovala kmetijske ljudske šole. Obiskovanje teh šol bo obvezno. Dobro bi bilo, ko bi jih tudi mi posnemali.

= Lep zgled človekoljubja. Belgijske strokovne organizacije so sprejele predlog, da naj vsak delavec žrtvuje plačo ene ure za sklad v svrhu podpore dunajskih otrok. Tako se dela le med onimi, ki imajo čut za bližnjega, naj si bodo tudi nekdanji sovražniki, saj vedo, da tega sovraštva niso sami povzročili.

= Ameriška za kmetijske šole v Jugoslaviji. Neka angleška družba iz Kanade

s kapitalom 15 milijonov dinarjev se je ponudila ministrstvu za kmetijstvo, da je pripravljena obnoviti vse prejšnje kmetijske šole po vseh krajih države SHS. Poleg teoretičnega pouka, ki bi ga opravljali angleški in jugoslovanski strokovnjaki, bi se otvorili tudi praktični tečaji, na katerih bi se poučevali predmeti vseh vrst. Ker je cilj družbe humanitarne, ne zahteva nobenih koncesij in hoče nositi vse stroške sama. Pogajanja še niso definitivno dovršena.

= Stolica slovanskih jezikov na amerikanskem vseučilišču. Vseučilišče Columbia v Novem Yorku je ustanovilo stolico za slovanske jezike.

= Stolico za slavistiko so ustanovili v Königsbergu in jo ponudili slavistu monakovskega vseučilišča Erihu Bernekerju.

= Spletke koroških Nemcev. Kakor že znano, razširjajo Nemci na Koroškem med manj zavedne Slovence listke, katerih vsebina je naperjena proti Jugoslaviji. Najnovejši se pa glasi: *Kärnten den Kärntnern! Nicht den Laibachern und nicht den Wienern, nicht den Serben und nicht den Berlinern! Können wir nicht eine selbständige Republik unter Gleichberechtigung der Deutschen und Slovenen werden? In die... Können wir an der Spitze des Staates nicht abwechselnd einen Deutschen und einen Slovenen haben?* — Grozna hinavščina, ki pa ne bo dosegla svojega namena, da bi zbegala Slovence pri glasovanju. Listek ima samo nemško besedilo, in to je najboljši dokaz, kakšno enakopravnost hočejo dati koroškim Slovencem!

Iz Jugoslavije.

= Nova vlada za Slovenijo. Čuje se, da nameravajo imenovati za Slovenijo sledečih šest poverjenikov: za notranje zadeve prof. Remca, za provosodje svetnika Fona, za socialno skrbstvo dr. Gosarja, za kmetijstvo Jakoba Jana, za javna dela inž. Serneca, za uk in bogočastje dr. Verstovška. Radovedni smo, kako se bo počutil Goričan Fon v družbi novega poverjenika za uk in bogočastje, ki nam je pred meseci z aprobacijo znane zemljišpisne knjige odrezal najlepše kose slovenske domovine in jih vrzel v žrelo nenasičnemu tujincu!

= Prememba v višjem šolskem svetu. Vlada je imenovala kot zastopnika socialnega skrbstva v višjem šolskem svetu namesto gđ. Stebičeve, ki so jo kratkim potom odslovili. Lavtižarja, to je onega Lavtižarja, ki je v najnevarnejši medvojni dobi v svoji lastnosti kot takratni mestni šolski nadzornik denunciral upravnemu referentu Kalteneggerju podrejeno učiteljstvo, da ne uči šolske mladine avstrijske himne. Vlada je danes vsemogočna. Toda izjavljamo — na ves glas: *Lavtižar ne sme soditi o učiteljskem svetu o usodi učiteljstva.*

= Najnovejšemu članu višjega šolskega sveta in bivšemu c. kr. okr. šolskemu nadzorniku Lavtižarju v album. Iz zapiskov viteza Kalteneggerja — dobesedno: „Wie der Schulinspektor Lavtižar brevi manu mitgeteilt hat, kennen die Schüler der V. Klasse der I. städt. Volksschule (Lehrer Ambrožič) und der VI. Klasse der IV. städt. Volksschule (Lehrer Likar) die österreichische Volkshymne nicht. — Ein Bericht wird gewärtigt. Kaltenegger m. p.“ Prinašamo to Kalteneggerju opazko v podkrepitev gorente pred to stoječe notice.

= Krščansko učiteljstvo zastopajo po mnenju profesorja Fabince tisti junaki Slomškarji, ki so zadnji čas začeli izzati Labernikovega plota zopet streljati s smrdečim strelivom slomškarskega kalibra na napredno učiteljstvo. Zadržijo se spravili nad upravnika našega glasila, ker jim je bil v 1. letošnji številki povedal nekaj bridkih resnic. Jezé se, ker se jim je očitala neznačajnost, ker so se za razne podpore in nagrade, ki jih je večina Slomškarjev prejemala iz Šušteršič-Lampetovega korita, prodali politični stranki. Pa povejte, koliko tovarišev v vaših vrstah ima glede tega očitka čiste roke? Posnemali ste svojega mojstra Šušteršiča, ki vam ga kot nekakega deus ex machina slikate na prazne stene svojega obširnega lističa, češ, kaj bi bilo z nami, ko bi se povrnil. Mi se ga nismo strašili niti tedaj, ko je s pomočjo korumpirane nemške vlade delil vam in Nemcem deleže iz žepov vseh davkoplačevalcev, nas pa kruto pritiskal, pa bi se ga bali sedaj? Take vrste ljudje so le v strašilo neznačajnim ljudem, ki jih štejejo vaše vrste čbilio!

Našemu upravniku očitajte, da ga je »Zaveza« kupila s podelitvijo upravnštva našega lista in pa z založništvom njegovih zgodovinskih učnih slik. Mi pa vemo le toliko, da je naš upravnik za vse ogromno delo, ki ga ima z listom, prejemal pet let mesečne nagrade po 40 K, ki

se mu je leta 1919 zaradi naraščajočega dela povišala na 80 K.

Slomškar ne bi tega dela opravljal niti za 200 K mesečno, pa bi si vrhutega izgovoril še kako mesto nadučitelja, nadzornika ali sličnega.

Upravnikove zgodovinske učne slike pa je založila in izdala »Učiteljska tiskarna« l. 1909, torej pet let pred podelitvijo upravnštva po »Zavezi«. Iz tega se da po slomškarski logiki sklepati, da je našega upravnika kupila l. 1909 tiskarna in ga z masnim dobičkom pet let pozneje prodala »Zavezi«.

Profesor Fabinc mora kot bivši vojak (s Štrmeljem menda nista bila skupaj na fronti?) natančno poznati vse vrste kalibra, kajti, dokler je služboval kot suplent v Ljubljani in pozneje kot učitelj na Jesenicah, je bil strasten liberalce, ki se je po predalih Slovenskega Naroda lasal z jeseniškimi klerikalci, da se je kar kadilo, pozneje pa je ponižno prišel iz Svibnega do Dobrove in končno do smotre Kanose: v Ljubljano na trgovsko šolo. Političariji bi imenovali tako preobrazbo iz liberalnega stanja v klerikalno: politično metamorfozo. Pričakujemo, da nam profesor Fabinc v prihodnji številki svojega glasila, ki mu je na čelni strani minulega letnika stekel edini ostank krščanstva naslov »Glasilo« jugoslovanskega krščanskega učiteljstva«, razloži, kake vrste kaliber je to! Prosim!

Ako k sklepu še omenjamo, da je nek vaš pristaš — le izprašajte se med seboj, kdo bi to bil — našemu upravniku v zlati dobi vašega razvoja parkrat pomenljivo namignil, češ: *daj no, saj ne bo zastoj!* —, da pa je naš upravnik vselej s primernim zaničevanjem v tisto korito pljunil in stopal preko njega, smo povedali to pot dovolj. Če hočete to nepotrebno in brezplodno lasanje nadaljevati, pa prihodnjič kaj več.

= Doslednost. „Slov. Učitelj“ se je spravil v svoji 2. številki nad učiteljstvo iz zasedenega ozemlja, ki mu je baje zato na potu, ker ni črno in modruje sledeče: „Večina liberalnega učiteljstva je zapustila svoje postojanke in si poiskala ugodnih mest v Jugoslaviji.“ Nekoliko nižje nadaljuje: „Zal, da je mnogo (ne več večina!) učiteljstva zapustilo svoje postojanke“, nakar pozabi na vse dosedaj povedano ter lopne samega sebe po grešnih zobeh z besedami: „Slovenec... poroča o vsestranskem pritisku ital. oblasti na učiteljstvo. Učitelji se ne vdajo niti za las, temveč stoje trdno kakor skala. Veseli nas ta značajnost naših tovarišev onstran demarkacijske črte!“ — Kaj ne, kaka doslednost? Najprej je večina liberalnega učiteljstva odšla, a zatem velik slavospev na značajnost tovarišev onkraj demarkacijske črte! Človek, ki te besede čita, bi ugnel misli, da so ostali na okupiranem ozemlju samo Slomškarji! A številke pokažejo situacijo malo drugačnejšo! Zadnja uradna statistika civilnega komisarijata v Trstu izkazuje v zasedenem ozemlju 620 slovenskih učiteljev, oziroma učiteljic. Od tega števila si lasti „Slov. Učitelj“ (na str. 36) 42 notranjskih in 30 idrijskih, torej v skupnem številu 72 pristašev. Naj jih le ima, četudi dobro vemo, da je v tem številu zapopadenih precej takih, ki ne spadajo po svojem poklicu v vrste učiteljskega stanu! Če odštejemo teh 72 Slomškarjev od skupnega števila vsega slovenskega učiteljstva onkraj premirne črte, tedaj se nam pokaže število 548, ki predstavljajo vsekakor napredno večino slovenskega učiteljstva v okupiranem ozemlju. Iz povedanega sledi, da je „Slov. Učitelj“ izustil zopet enkrat nesramno laž, ko je trdil, da je večina liberalnega učiteljstva odšla v Jugoslavijo. Dokazali smo na številkah ravno nasprotno, da je namreč večina liberalnega učiteljstva ostala na svojih postojankah, Slomškarjem se pa vrste onkraj demarkacijske črte krčijo, a se jim tudi tostran črte nočejo množiti (glej poročilo II. seje str. 48!) Sicer pa prosimo prijatelje okrog „Slov. Učitelja“, naj puste učiteljstvo iz zasedenega ozemlja lepo v miru v Jugoslaviji, do katere ima to iste pravice kakor jih imajo oni — veliki jugoslovanski patrijote!

= Sramujejo se krščanskega imena. Naslovni list „Slov. Učitelja“ za l. 1919. nosi sledeči nadpis: „Slovenski učitelji — glasilo jugoslovanskega učiteljstva.“ — Urednik profesor F. Fabinc je vrzel krščanski naslov krščanskega učiteljstva med staro šaro. Tako je pripadalo za jugoslovansko tiskarno in knjigarno še »krščansko« učiteljstvo! Pač tako kakor boljši kaže!

Iz IX. seje višjega šolskega sveta.

V četrtek in petek dne 4. in 5. marca t. l. se je vršila seja višjega šolskega sveta. Predsednik prof. Vadnjal je otvoril sejo in konstatiral sklepčnost. Na predlog overovateljev zapisnika zadnje seje se isti odobri. Nato je odgovarjal predsednik na interpelacijo v Grošelj-dr. Mencejevi aferi.

Potem so sledila poročila višjih šolskih nadzornikov o izvršenih konvencijah od zadnje seje. Iz tega poročila povzamemo, da se je ukrep višjega š. sveta, da se Jos. Wagner, nadučitelj extra statum na deški ljudski šoli v Sp. Šiški razreši od šolskega vodstva in se vodstvo podeli najstarejšemu članu učiteljske zbornice Ivanu Petriču, z 12 proti 2 glasovoma potrdil in zavrnil tozadevni Wagnerjev priziv.

Po teh poročilih se je prešlo na dnevni red. Nekateri dijaki so se krajevno izključili iz srednjih šol. Razširile so se sledeče šole: Javorje z naknadnim odobrenjem iz eno- v dvorazrednico, Dobrnič iz dvo- v trirazrednico, Predvor nad Kranjem iz tri- v petrazrednico, Studenec v krškem okraju iz dvo- v trirazrednico, Toplice iz tri- v štirirazrednico, Višnja gora iz štiri- v petrazrednico, Zg. Šiška z naknadnim odobrenjem iz dvorazrednice z vzporednico v trirazrednico; trirazredna deška in dvorazredna dekliska šola v Cerkljah na Gorenjskem se združita, obenem se šola razširi v šestrazrednico, k Šmartinski šoli se ustanovi ekspozitura v Hruševki. Imenovanja: za ravnatelja na meščanski šoli v Ljutomeru je imenovan Jan Baukert; v Blagovni se stalno namesti dosedanja učiteljica Terezija Sajevčeva; učiteljsko službo v Kalobju je dobila Hermina Gajškova, nadučiteljsko službo v Zičah Janko Časl, učiteljsko službo pri Sv. Jederti nad Laškimi Gabriella Pukmeistrova, nadučiteljsko službo pri Sv. Trojici v Slov. gorah Ciril Vobič, učiteljsko službo istotam Ema Vobičeva, nadučiteljsko službo pri Sv. Ožbaltu ob Dravi Ivan Jordan, učiteljsko službo v Vratah Jos. Widmoser, nadučiteljsko službo pri Devici Mariji v Brezju Jos. Čeh, nadučiteljsko službo v Hočah Miha Vauhnik, učiteljsko službo v Jarenini Mihaela Kosmačeva, nadučiteljsko službo v Kamnici Fran Čepe, nadučiteljsko službo na deški šoli v Pobrežju Jos. Klemenčič, nadučiteljsko službo v Razvanju Ludovik Šijanec, nadučiteljsko službo v St. Ilju v Sl. gor. Silvester Košutnik, nadučiteljsko službo pri Sv. Bolfenku na Kogu Ludovik Musek, dve učiteljski službi istotam Antonija Muskova in Kristina Miheličeva, učiteljsko službo pri Sv. Andražu v Leskovcu Elza Čadovo, še eno mesto se razpiše, učiteljsko službo v Zavrču Ivana Srebrničeva, nadučiteljsko službo pri Sv. Florijanu Karel Recelj, učiteljsko službo pri Sv. Roku ob Sotli Angela Misljeva, učiteljska služba v Šmartnem pri Slov. Gradcu Marija Arnuševa, nadučiteljsko službo v Škalah Ferdo Pokeržnik, učiteljsko službo v Škalskih Cirkovcah Jos. Čuček, učiteljsko službo v Mariji Reki Marija Jagrova, nadučiteljsko službo pri Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji Fran Megla, nadučiteljsko službo v Bevkah Tomo Bitenc, v Črmošnjicah Venčeslav Skebe, v Trebnjem Mihael Kosec, v Mirni Ivan Benedičič, v Dragatušu Ernest Šušteršič, v Metliki Konrad Barle, učiteljsko službo v Igavasi Marija Kranar-Vilarjeva, dve mesti se razpiše, učiteljsko službo v Breznici Marija Jegličeva, v Škalah Martina Judničeva, v Dobrniču Marija Franke-Kotnikova, v Stari Cerkvi Pavla Sigmundova, v Sv. Križu pri Litiji Olga Zajčeva, v Polju pri Litiji Iva Dolinskova, v Blagovici Fran Bozja, Sv. Križ pri Kamniku Balbina Schnablova, a ostane v Komendi v službi, dokler se pri Sv. Križu ne popravi šolska soba, v Kočevski reki Marija Maurinova. Podelitev učiteljskih, oziroma nadučiteljskih mest se odloži: v Gotovljah, pri Sv. Lovrencu pod Prežinom, pri Sv. Benediktu v Slov. gor., v Selnici ob Dravi, na deški in dekliski šoli v Studencih pri Mariboru, v Radvanju, v Teznu in v St. Janžu na Dravskem polju. Učiteljsko mesto v Tunjicah je že stalno zasedeno, bilo je le pomotoma razpisano.

Nastopne učiteljske, oziroma nadučiteljske službe se še enkrat razpišejo: v Šmartnem v Rožni dolini, v Henini, dve mesti pri Sv. Benediktu v Slov. gor., dve mesti pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu, v Stoprcih, v Mozlju, v Koprivniku, v Gotevici, v Planini — črnomaljski okraj, v Bojancih in v Lipoglavu.

Za sledeča učna mesta ni bilo prošilcev: pri Sv. Juriju ob Ščavnici, v Čadramljah, Resniku, pri Sv. Kunigundi na Pohorju, v Skomru, Špitaliču — Štajersko, na Prevdolju, pri Sv. Lenartu v S. g., v Legnu, pod Velko-Ribnica Brezno, pri Sv. Martinu na Pohorju, pri Sv. Andražu nad Polzelo, na Blokah, v Gor. Jezeru, Igavasi, Čemšeniku, Pečah, Črmošnjicah in Podblici; za nadučiteljske službe pri Sv. Križu nad Mariborom, v Adlešičih, Čemšeniku, Št. Gotardu, Zg. Tuhinju, Kočevski reki. Vse te službe se razpišejo še enkrat.

Nadučitelj Fran Grudnik in učiteljica Ana Grudnikova se službeno premestita iz Trebelnega v Babino polje. Na lastno prošnjo se upokojijo: Pavla Bregantova v Prevaljah, Jakob Kopic pri Sv. Lenartu v Sloven. gor., Gabriela Lichtenwallnerjeva,

učiteljica ž. r. d. v Rušah, Marija Lipovškova v Trbovljah-Vodah, Pavla Majnova v Legnu, začasno pa Marija Skazova v Velenju.

Nadučitelju Jakobu Kopicu pri Sv. Lenartu v S. g. se podeli naslov „ravnatelj“. Prošnja upokojenega nadučitelja Antona Špana v Slov. Bistrici za reaktiviranje in za podelitev nadučiteljske službe se odkloni, pač pa mu more okrajni šolski svet podeliti kako suplentsko mesto.

Nato zaključijo predsednik sejo.

— **Popravek:** V članku „Jugoslovanski Babilon“, 7. števil, stran 2., se ima glasiiti spodnja vrsta „z eksaktnimi vedami“ in ne „z eksekutivnimi vedami“.

— **Draginjske doklade za upokojeence.** Demokratsko-socialistična vlada je na eni zadnji seji odobrila posebne doklade k draginjskim dokladom upokojeencev, vdov in sirot. Upokojeenci bodo dobivali, ako jim pokojnina znaša 100, 150, 250 ali več kron, dodatek od 200, 245, 290 in 320 kron, za vsakega rodbinskega člana bodo dobili upokojeenci brez razlike kategorij dodatno doklado 30 K mesečno.

— **Pokret,** glasilo dalmatinskega učiteljstva, posveča v svoji 1. letošnji številki jubileju našega lista pod zaglavjem „Književnost“ prav laskave besede ter piše med drugim: „Iz same ove sveske (t. j. naše jubilejne številke), koja služi na diku ne samo slovenskom nego čitavom jugoslavenskom učiteljstvu, vidi se, koliko su naši slovenske kolege pokročili napred ispred sviju nas. Neka im je čast!“ Isto pažljivo posveča tudi nadaljnim številkam letošnjega „Tovariša“. Zlasti pohvalno omenja naš članek „Nova orijentacija našega stanovskega organiziranja“. Za vse lepe besede priznanja se stanovskim bratom ob sinji Adrijji prav lepo zahvaljujemo.

— **Nemštvo v Velikovu.** Nemška dečka in deklška ljudska šola v Velikovu šteje skupno 223 in 209, skupaj torej 432 otrok. Od teh govori samo nemško le 52 otrok. K temu bi bilo še prišteti 25 otrok, ki le razumejo ali na le slabo govorijo slovensko. Pravi Nemcev, to je, da sta oče in mati oba Nemca, je pa na obeh teh šolah, reci in piši, samo 30. Mater Slovenko ima od šolskih otrok 18, očeta Slovenca 16. Od 13 otrok sta Slovenca oče in mati, le otroci so vzgojeni popolnoma v nemškem duhu. Svojičas so na tel šoli po ukazu višjih šolskih oblasti učitelji jemali in zažigali vse slovenske katekizme.

— **Zopet nov grob.** V Celju je umrla 29. februarja t. l. zvečer po kratki in hudi bolezni (pljučnica in legar) nadvse priljubljena učiteljica gđc. Emica Lilekova, hčerka tamošnjega bivšega gimnazijskega ravnatelja. Službovala je na celjski mestni deklški osnovni šoli. Blaga Emica je bila kot vzorna tovarišica in neutrudljiva vzgojiteljica silno popularna. V prekrasnih besedah, kjer ni ostalo suho nobeno oko, se je poslovil od nje pri odprtem grobu tovariš nadzornik g. Ljudevit Černež. Celjsko pevsko društvo, katerega članica je bila nepozabna Emica, je pa pod vodstvom tovariša g. Cirila Preglja zapelo večnolepo „Vigred se povrne“. — Mir blagi pokojnici! Velečeni roditeljem in globoko potrtemu njenemu zaročencu tov. Makso Wudlerju naše najglobokejše sožalje!

— **Krede ni!** Brezvestni verižniki so neprimerno podražili tudi kredo in s tem pokazali, da so veliki sovražniki kulture, ker ovirajo celo ljudskošolski pouk. — Ali je tem ljudem vse dovoljeno?

— **Razpis službe.** Na mestni pomožni šoli v Ljubljani je s šolskim letom 1920-21 stalno popolniti nanovo sistemizirano mesto strokovnega učitelja za rokotvorni pouk na tel šoli. Prednost imajo prosilci, ki so za ta pouk že usposobljeni. Učitelju rokotvorne pouka bo ob enem naloženo, med velikimi počitnicami prirediti učne tečaje za izobrazbo učiteljev rokotvorne pouka. Pravilno opremljene prošnje je vlagati po službeni poti pri mestnem šolskem svetu v Ljubljani do dne 30. aprila t. l.

— **O slovenski stenografiji.** Pred kratkim smo čitali v „Učit. Tovarišu“, da mora izprašane slovenske stenografije znati latinski ali kak drug romanski jezik. Ta sklep izpraševalne komisije se nam zdi celo reakcionaren in nedemokratski. Iz njega zveni grda kruhoborska tendenca, da bi zagurali le izvestnim krogom postranski zaslužek. Stenografija pač nima nobenega stika z latinščino. Ko bi se zahtevalo poznanje turške pisave, ki je ključasta kakor stenografija, ali pa kitajskih ideogramov, bi se nam zdelo bolj razumljivo. S takimi nepotrebnimi zahtevami se pač ne bo pospeševalo učenja slovenske stenografije. J. K.

— **Naročnike šolskih zvezkov** opozarjamo, da zaradi visoke poštne ne razpošiljamo manj nego 300 zvezkov naenkrat. Poština znaša namreč: za 20 zvezkov 6 K, za 100 zvezkov 6 K, za 500 zvezkov 11 K, za 300 zvezkov 11 K. V zalogi so ta-

čas samo L—1, 2 in L—11, ostale založimo v kratkem. — Učiteljska tiskarna.

— **Ljubljanske tovariše,** ki so brez stanovanja, vabim na sestanek, ki bo v ponedeljek, 15. t. m., ob 7. zvečer, v restavraciji „Pri novem svetu“, Prešernova soba. — J. Blaganc.

— **Valentin Doljak,** šolski voditelj v Svečah v Rožu prosi tov. Julija Sevnika, da mu sporoči svoj naslov.

— **Nova gimnazija.** Šestrazredno gimnazijo v Šabcu so razširili na stopnjo popolnih srednjih šol.

— **Nagrada pisateljem in prirejevalcem šolskih knjig** na Hrvaškem se je sedaj izenačila. Tisti, ki spiše in tisti, ki priredi kako učno knjigo za ljudske ali srednje šole dobiva enako nagrado.

— **Nove čitanke za ljudske šole na Hrvaškem** bo sestavil književnik in profesor na zagrebškem vseučilišču Vladimir Nazor, ki je bil sestavil hrvaške čitanke za ljudske šole v Istri.

— **Pozor, učitelji sadjarili!** V četrtek, dne 18. t. m. popoldne od 14. dalje, se bo oddalo v Linhartovi ulici št. 12. šol. vodstvom par sto sadnih divjakov. Dobe jih samo tisti, ki pridejo ali pošlijo ponje. Na razpolago bo tudi nekaj cepilne smole. — M. Humek.

— **Članarina in darila za Učiteljski konvikt.** Učiteljstvo deške ljudske šole v Sp. Šiški, in sicer: Ivan Petrič 10 K, neimenovan 4 K, Menart Viljem 5 K, Grašič Fran 2 K, Bergles Avgustin 2 K, Stefanija Čehova 2 K, Bahovčeva Tončka 2 K, Košca Ana 3 K, A. Krakarjeva 2 K, Serafina Hubadova 10 K (skupaj 42 K). — Ludovik Koželj 10 K, in Marica Koželj 10 K, oba iz St. Petra pri Novem mestu. — Učiteljstvo deške ljudske šole v Kranju, in sicer: Rus Vilbald 2 K, Sepaher Anton 2 K, Završnik Stanislav 2 K, Bradaska Albina 2 K, — Luznar Franc 2 K, in Mally Ana 2 K, oba s Primskovega pri Kranju. — Mahkota Anton 2 K in Mahkota Stanka 2 K, oba iz Voklega pri Kranju. — Podgorci izpod Orintovca 22 kron in Josip Lapažne iz Cerkelj na Gorenjskem 10 K. — Josko Bergant, Grosuplje 3 kron. — Anica Pilbachova, Janja Miklavčičeva, C. Savnikova, J. Mlačeva, M. Roosova, vse iz Kranja 10 kron. Borovniško učiteljstvo in sicer: Antončičeva Marija 5 kron, Beličeva Pavla 5 kron, Ohladkova Marija 5 K, Engelsberger Viktor 10 K, Paplerjeva Ida 5 kron, Petričeva Marija 6 kron, Rant Franjo 10 K, Smole Izidor 9 K (skupaj 55 K). — Učiteljstvo iz St. Jerneja na Dolenjskem, in sicer: K. in L. Trost 2 kron, E. Tavčar 2 K, M. Pouh 2 K, G. Arh-Sever 2 K, V. Zilindra 2 K, J. Blizjak 2 K, V. Sever 2 K, J. Prijatelj 2 K, K. Trost 4 kron (skupaj 20 K). — Josip Tscherne iz Kočevske reke 5 kron. — Pavel Herbst iz Spodnje Šiške 2 K. — Konrad Barle, nabral v Mediki 140 kron (poročilo pride). — Današnji izkaz 345 kron. Živili darovalci in nasledniki! — Jakob Dimnik, blagajnik.

Neodrešena domovina.

— **Članarina** za vsakega v „Zvezi slovenskih učiteljskih društev“ v Trstu včlanjenega tovariša oziroma tovarišico znaša **letno 60 lir**, kar pomeni v našem denarju približno 420, reci štiristodvajset kron.

— **Zborovanje učiteljskega društva za tolimski okraj** se je vršilo 16. svečana pri Sv. Luciji ob Soči. Na dnevnem redu je bilo med drugim poročilo o zadnjem delegacijskem zborovanju v Trstu. — Sprejet je bil predlog, naj zveza uredi vse potrebno, da se dovoli znanstvenim listom vstop v zasedeno ozemlje. Glede poučevanja italijanščine se je sklenilo, naj se poučuje isto le tam, kjer se je preje poučevalo nemščino. Poučuje pa naj ta predmet samo domače učiteljstvo. Razpravljalo se je dalje o novih ljudskošolskih knjigah. Tov. Ločniškar je podal oceno De Michelijevih beril, ki je vzbudila s pikrimi opazkami občo veselost. Da so zborovalci s poročevalcem vred obsodili izdajo teh knjig, ki so prava kulturna sramota v okupiranem ozemlju, je unevno. Sprejeta je bila resolucija, ki zahteva, da bodi čitanka popolnoma samostojna knjiga, obsegajoča najlepše odlomke iz slovenske književnosti. Končno se je govorilo še o penzijskem zakonu, draginjskih dokladah in okr. učit. knjižnici. Zborovanja se je udeležil predsednik Zveze tov. Anton Germek iz Trsta.

— **Štrajk učiteljstva v Trstu.** Italijanski učitelji, ki so včlanjeni v nacionalistični „Unione magistrale triestina“, so stopili dne 3. februarja t. l. v štrajk, ki je trajal dober teden dni, da tako izsilijo pri oblasteh izpolnitev zahtev, ki jih je bilo društvo predložilo mestnemu magistratu že dne 9. decembra pre. leta. Zahtevali so stalnega poviška 200 lir pri plači, enkratni prispevek v višini enomesečne plače (13. mesec) in neke koncesije v moralnem pogledu. Oblast je zavlačevala zadevo polna dva meseca in vodila učiteljstvo za nos na razne načine. Sprejela je njegove zahteve šele, ko je začelo štrajkati, a še to le deloma, tako da ni z uspehom gibanja danes nihče zadovoljen. Na podlagi dogovora z oblastjo dobe tržaški učitelji — najkasneje do 15. marca t. l. — na račun Bereninijevega zakona, od katerega sta bila začasno izključena Trst in njegova okolica, predjem v višini dvetretjinskega zvišanja učit. dohodkov po že gori omenjenem zakonu; dalje 160

tisoč lir, ki naj jih razdeli posebna komisija v obliki podpore po potrebi med posameznike, in končno še neke moralne koncesije, izmed katerih najvažnejša bi bila: učiteljsko razsodišče v zadevi uradnih imenovanj. Ta reč pa je še tako nejasna, da ni mogoče še presoditi prav njegovega pomena. Učiteljska skupina, ki je včlanjena pri „Federazione degli addetti al Comune“ (Splošni zvezi mestnih uslužbencev), katere je včlanjena pri tržaški „Delavski zbornici“, ni proglasila formalno štrajka, ker se njene zahteve precej križajo s postulati „U. M. T.“, a ga je vendar podpirala s tem, da so se njeni člani dejanski udeležili učiteljskega gibanja. Slovensko okoliško učiteljstvo se štrajka ni moglo udeležiti, ker ni bilo od italijanske strani pravočasno informirano niti o gibanju samem, niti o zahtevah, ki so se predložile oblasti.

— **Zborovanje učit. društva za gorški okraj** se je vršilo v četrtek 4. t. m. v Gorici pri „Treh kronah“. Dnevni red: 1. Nove šolske tiskovine in njih uporaba — poroča tovariš Reja. 2. Poročilo o delegacijskem zborovanju „Zveze učiteljskih društev“. 3. Razno. Poročilo o tem zborovanju sledi v eni prihodnjih številkih.

— **Izpit** za slovenske učiteljske in srednješolce v Gorici se bodo vršili po Veliki noči. Torej sami izpiti, a šol nikjer!

— **Umrja** le v Gorici gospa Karolina Ferlatova, soproga našega goriskega tovariša Antona Ferlata. Hudo prizadefemu tovarišu naše iskreno sožalje!

ZA REZERVNI SKLAD ZAVEZE.

Prostovoljni organizacijski davek.

(Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. dec. 1918.)

XLV. izkaz.

Po 227 K: Lapažne Josip — Cerklje. Prispevali so: Mina Selanova, Ivanka Bohinčeva in Pavla Krusičeva po 50 K, Marija Piškurjeva 40 K ter Albrecht Luka 37 K. Po 50 K: Mazi Vilko in Puhar Karel — Ljubljana. (Prihranek na tobaku.) Po 43 K: Stritar Albin — Ptuj, okolica. (5% od mesečne draginjske doklade.) Po 30 K: Stefančič Fr. — Vel. Lašče; Zirovnik Janko — Borovnica; Katin Drolava — Zasip p. Bled; Vode Anton — Rudnik pri Ljubljani; Gorjup Pavle — Ljubljana; Vera in Frida iz Tržiča. Po 29 K: Lajovic, Kernc in Skorpić — Tržič. (Desetletni pribitek za svečan in sušec 1920.) Po 25 K: Doljak Valentin in Cirila Krizeva — Sveče v Rožu. Po 20 K: Aršek J., Albertina Vajdičeva, Ivanka Cerarjeva, Jožica Korbarjeva, Janka Prosenova in Flora Dimnikova — Sp. Hrušica pri Ljubljani; Antonija Štamcarjeva — Ljubljana; Golež Fran in Minka Sernčarjeva —

Stranice pri Konjicah; Gebauer Viljem in Matilda Gebauerjeva — Smihel pri Novem mestu; Juvanc Fran, Zofia Plesničarjeva ter Karolina Čučkova — Mirna peč; K. in L. Trost, E. Tavčar, M. Pouh, G. Arh-Sever, V. Zilindra, I. Blizjak, V. Sever in J. Prijatelj — St. Jernej na Dolenjskem; Ana Somrakova, Mar. Tieglova, Gabr. Hočevarjeva, Ana Finkova, Žagar Otok — prispeval 26 K — Vel. Lašče; Marija — prilemek nečitljiv — Draga pri Loškem potoku. Po 10 K: Roza Goleževa — Stranice pri Konjicah; Marija Kmetova, Stefanija Bunčeva in Stefanija Čehova — Ljubljana; Miluška Salamunova — Sp. Hrušica pri Ljubljani; Bergant Joško — Grosuplje; Beti Štajerjeva — D. M. v Polju; Mira Malenškova — Blagovica p. Lukovica; Plhak Hugon, Angelika Jakličeva in Ivanka Straškova — Sladka gora, p. Šmarje pri Jelšah; Engelsberger Viktor, Marija Antončičeva, Marija Petričeva, Rant Franjo in Smole Izidor — Borovnica; Podobnikar Pavel — Drenov grič. Po 5 K: Menard Viljem, Grašič Franc, Herbst Pavel, — Ljubljana; Tscherne Jos. — Kočevska reka; Berič Vinko, Ana Beričeva, Klanšek Vinko in M. Schwaigerjeva — St. Janž na Dolenjskem; Pavla Beličeva, Marija Chladekova, Ida Paplerjeva — Borovnica. — Današnji izkaz 1420 K. Prej izkazanih 13.931 K. Skupaj 15.351 K.

Ivan Petrič,

Ljubljana, VII, Gasliška cesta 172, I. nastr.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA

Ker nam je pošlo vseh začetnih šest števil (1—6), prosimo vljudo, naj nam zlasti gospe učiteljice vrnejo proti odškodnini te številke, ki jih nujno potrebujemo. Pošiljajte naj se naslovijo na Upravništvo.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Pogosti so slučaj, da dobimo prav v zadnjem trenutku, ko je že ves list takorekoč stavljen, vabila na društvena zborovanja ali druge novice s prošnjo, da poslano čimprej objavimo v listu. Ker nam večkrat taki zakasneli prošnji pri najboljši volji ni mogoče ustreči, prosimo vse tovariše in tovarišice, naj zadevo uredijo v sebi, tako, da dobimo rokopise pravočasno v roke. Zlasti ni čakati do zadnjega trenutka z objavo društvenih zborovanj. Taka naznanila bi društva lahko cel teden prej odposlala na naš naslov ter se tako izognila prav neprijetni zakasnitvi, ki tudi nam ni ljuba in prijetna.

M. S. Č.: Poslali smo Vam štev. 31. lanskega „Tovariša“, kjer najdete odgovor na svoje vprašanje. Za natančnejše podatke obrnite se v Velikovec, kjer biva pisec zaznamovanega članka. L. B.: Dokler ne izpregovorijo BUD jasne besede na svojem zborovanju, ne moremo priobčiti ničesar. Dotični odlok je bil izdan že 9. novembra t. l., zato se čudimo, da nam ga še-le sedaj pošiljate v priobčenju!

H. in B.: Priobčimo v prihodnji štev. Hvala!

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Fran Marolt.

Last in založba „Zaveze jugoslovanskega učiteljstva“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Spominjajte se rezervnega sklada „Zaveze“!

Knjigarna „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani

Frančiškanska ulica 6.

se priporoča za nabavo vsakovrstnih znanstvenih in leposlovnih knjig, mladinskih spisov in šolskih potrebščin.

Dokler traja zaloga priporočamo osobito sledeče knjige: po nižjih cenah:

Dr. Osvald: Srednješolska vzgoja po K 6.—
G. Majcen: Metodika zemljepisnega pouka „ 3.—
Ant. Rudež: „Gluhonemi“. Zgodovina in sedanja metoda njih vzgojeslovja „ 5.—

Nadalje:

Slike regenta Aleksandra, lepo izvršene, vel. 50×68 cm 20.—
Črnilo za šole in urade v steklenicah po 1 liter 14.—
„ „ „ v manjših steklenicah 5-70
Rdečilo „ „ „ v malih steklenicah 2-50

Slovinci potrebujemo list, ki bi bil veliko cenejši kakor dnevnik, ki bi pa moral s svojim točnim poročanjem popolnoma nadomeščati dnevnik. Tem zahtevam in potrebam ustreza

„DOMOVINA“.

Od novega leta naprej izhaja „Domovina“ trikrat na teden, in sicer ob ponedeljkih, sredo in petkih. Trikrat pošiljana stane mesečno samo 3 K. Uprava „Domovine“ bo skrbela, da bo prinašal list poleg pregledov vseh dogodkov tudi izvršne domače, zagrebške, beograjske in druge najnovejše brzojavne in telefonske vesti. Mesečno, četr-, pol- ali celoletno naročnino je pošiljati na naslov: Upravništvo „DOMOVINE“, Ljubljana, Sodna ulica 6.

Zahtevajte „DOMOVINO“ na ogled!